

ETIČKI KODEKSI u lokalnoj samoupravi

Zakornitost

Nepriistrasnost

Objektivnost

Transparentnost

Vodič

za građane/grāđanke
za primjenu Etičkog kodeksa
za izabrane odbornike u
Skupštini grada Gradiška

Zakornitost

Nepristrasnost

Uvod

Vodič za građane/građanke za primjenu Etičkog kodeksa za izabrane odbornike u Skupštini grada Gradiška (u daljem tekstu Etički kodeks) daje praktična pojašnjenja u vezi sa pojedinim, važnim, aspektima primjene Etičkog kodeksa.

Ovaj vodič je, prije svega, namijenjen građanima/građankama Gradiške, kako bi jasnije razumjeli obaveze odbornika/odbornica u Skupštini grada Gradiška (u daljem tekstu: Skupština) kao neposredno izabranih predstavnika / predstavnicu građana Gradiške, a u vezi sa obavezama koje za odbornike/odbornice proističu iz Etičkog kodeksa, kao i obaveze tijela Grada Gradiška koja su nadležna za praćenje primjene Etičkog kodeksa.

Takođe, ovaj vodič za cilj ima i povećanje očekivanja javnosti u vezi sa etičkim ponašanjem odbornika/odbornica, te povećanje povjerenja građana/građanki u rad Skupštine. Zbog svoje prirode, kao dokumenta zasnovanog uglavnom na načelima, Etički kodeks zahtijeva pojašnjenja i tumačenja radi njegove bolje primjene u praksi. Iz tog razloga, neophodno je neposredno angažovanje lokalnih vlasti ali i najšire javnosti, kako bi Etički kodeks istinski predstavljao moralni okvir odgovornog ponašanja.

Vodič

za građane/građanke
za primjenu Etičkog kodeksa
za izabrane odbornike u
Skupštini grada Gradiška

Objektivnost

Transparentnost

Etički kodeks

Skupština grada Gradiška je, na sjednici održanoj u septembru 2019. godine, usvojila Etički kodeks. Odbornici/odbornice Skupštine Grada, kao neposredno izabrani predstavnicisvih građana u Gradu Gradiška, uzajamno se obavezuju na poštovanje Etičkog kodeksa, a sve u cilju jačanja povjerenja javnosti, ličnog i političkog integriteta i autoriteta koji pripada Skupštini i njima kao sastavnom dijelu Skupštine.

Odbornici/odbornice su obavezni poštovati sljedeće osnovne principe djelovanja: 1) Prioritet primjene zakona i opšteg interesa, 2) Odgovornost i iskrenost, 3) Zabrana primanja i davanja mita i korupcije, 4) Otvorenost u saopštavanju i odnosi sa medijima, 5) Izbjegavanje sukoba interesa, 6) Odgovorno upravljanje resursima i 7) Uzajamno poštovanje i uvažavanje.

U okviru ovih osnovnih principa, Etički kodeks utvrđuje i nešto konkretnija pravila ponašanja odbornika/odbornica u vezi sa aktivnim ili pasivnim podmićivanjem; primanjem ili nudenjem poklona; obavezom sprečavanja sukoba interesa i upravljanja sukobom interesa; odnosom prema učesnicima na sjednicama Skupštine i njenih tijela; odnosima s javnošću i dr.

Etički kodeks obavezuje odbornike/odbornice na etično ponašanje ne samo na sjednicama Skupštine, već i u širem kontekstu odnosa prema građanima/građankama i javnosti. Odbornici/odbornice su dužni da ispunjavaju ove, visoke, standarde uzornog ponašanja, koje u domaćem jeziku označava najviše etičke standarde i moralne norme poželjnog ponašanja pojedinca. Pored principa i normi ponašanja propisanih samim Etičkim kodeksom, odbornici/odbornice su dužni da se pridržavaju obaveza koje proističu iz drugih propisa, a posebno onih koji regulišu izborni proces, te sprečavanje sukoba interesa.

Zakornitost

Nepristrasnost

Šta predstavlja kršenje odredbi Etičkog kodeksa?

Svako ponašanje odbornika/odbornica koje je suprotno, ili nije u potpunosti u skladu sa principima i pravilima definisanim Etičkim kodeksom predstavlja kršenje odredbi ovog kodeksa.

Tako će odbornik/odbornica izvršiti povredu Etičkog kodeksa ukoliko je neopravdano odsutan sa sjednica Skupštine ili njenih tijela, ukoliko krši odredbe o sukobu interesa (npr. obavlja nespojive funkcije ili ne prijavljuje sukoba interesa), ukoliko prilikom vršenja povjerenih javnih dužnosti promovira političke subjekte i dr.

Često nije u potpunosti jasno da li određeno ponašanje predstavlja povredu Etičkog kodeksa. Upravo iz ovog razloga prijavljivanje sumnje u povredu Etičkog kodeksa predstavlja veoma važan mehanizam, jer se bez ovih prijava ne bi moglo ni saznati za ponašanje odbornika/odbornica koje možda predstavlja povredu Etičkog kodeksa.

Objektivnost

Transparentnost

Šta mogu/trebaju građani/građanke u vezi sa kršenjem Etičkog kodeksa?

Kršenje Etičkog kodeksa od strane odbornika/odbornica, a posebno ona ponašanja za koja je utvrđeno da predstavljaju teže povrede, svakako izazivaju sumnju u zakonit, odgovoran i nepristrasan rad odbornika/odbornica. Ukoliko se ovakvi slučajevi ne rasprave i ne riješe na transparentan način, u skladu sa odredbama Etičkog kodeksa, to može podrivati povjerenja javnosti i u rad same Skupštine. Stoga je izuzetno važno da građani/građanke reaguju na svaku sumnju da je došlo do kršenja odredbi Etičkog kodeksa.

Etički kodeks omogućava svakom građaninu/građanki da prijavi sumnju u povrede Etičkog kodeksa.

Prijave se vrše Etičkom odboru kao stalnom radnom tijelu Skupštine. Ovaj odbor broji sedam članova/članica, od kojih se predsjednik i dva člana biraju iz reda odbornika/odbornica, a četiri člana se biraju iz reda uglednih i afirmisanih građana.

Prijava se dostavlja pisanim putem, a u prijavi se obavezno navodi u čemu se sastoji povreda Etičkog kodeksa, koji su dokazi za povredu, te se obavezno navodi ime i prezime prijavioca. Etički odbor neće razmatrati anonimne prijave.

Takođe, iz praktičnih razloga, prijava bi trebala sadržati i podatke o odborniku/odbornici za kojeg/koju se sumnja da je izvršio/izvršila povredu Etičkog kodeksa, ukoliko je prijaviocu identitet odbornika/odbornice poznat, ili podatke o okolnostima konkretnog slučaja za koji se tvrdi da predstavlja povredu Etičkog kodeksa (vrijeme, mjesto, o kojoj se radnji/događaju radi i sl.), ukoliko prijaviocu nije poznat identitet odbornika/odbornice. Prijava se podnosi na obrascu koji je prilog Etičkog kodeksa koji se može preuzeti na Internet stranici Grada.

Prijava se podnosi na sljedeću adresu:

**Grad Gradiška, Skupština grada,
Etički odbor za praćenja kodeksa,
Vidovdanska 1a,**

sa naznakom

**„Prijava kršenja etičkog kodeksa
za izabrane odbornike u Skupštini
grada Gradiška“.**

Zakornitost

Nepristrasnost

Kakve su obaveze nadležnih tijela u vezi sa prijavama za povrede Etičkog kodeksa?

Svaka prijava se obavezno razmatra od strane Etičkog odbora za praćenje kodeksa. Postupak se provodi u skladu sa Etičkim kodeksom, te u skladu sa Poslovníkom o radu Etičkog odbora.

Poslovník o radu Etičkog odbora za praćenje kodeksa možete preuzeti na web stranici Grada.

Prilikom provođenja postupka, Etički odbor za praćenje kodeksa (u daljem tekstu: Etički odbor) je obavezan da postupa po prijavama za utvrđivanje povreda odredbi Etičkog kodeksa i ovlašćen je da provede postupak ispitivanjaosnovanosti prijave, da provede dokazni postupak i da nakon toga utvrdi da li postoji nekaod povreda Etičkog kodeksa.

U vezi sa ovim postupkom ispitivanja, odnosno nakon okončanja istog, Etički odbor će:

- 1. Obavijestiti podnosioca prijave, ukoliko se u postupku ispitivanja prijave zaključí da nije bilo povrede Etičkog kodeksa,**
- 2. Podnijeti Skupštini izvještaj o provedenom postupku, s prijedlogom izricanja mjera propisanih Etičkim kodeksom, ukoliko u postupku ispitivanja prijave utvrdí postojanje povrede Etičkog kodeksa.**

O mjerama prema odborniku/odbornici, odlučuje Skupština.

Vodič

za građane/grádanke
za primjenu Etičkog kodeksa
za izabrane odbornike u
Skupštini grada Gradiška

Objektivnost

Transparentnost

Koje mjere su propisane za povrede Etičkog kodeksa?

Etički kodeks propisuje sljedeće mjere za utvrđene povrede Etičkog kodeksa:

- 1. Umanjenje mjesečne nadoknade odbornika/odbornice za 20% u trajanju od jednog mjeseca,**
- 2. Umanjenje mjesečne nadoknade odbornika/odbornice za 20% u trajanju do tri mjeseca, ukoliko odbornik/odbornica ponovi povredu Etičkog kodeksa u toku trajanja mandata.**

Etički odbor je dužan obavještavati javnost svim slučajevima kada utvrdi da je bilo povreda Etičkog kodeksa, a utvrđene povrede se objavljuju u „Službenom glasniku grada Gradiška“.

Pored navedenih mjera, određene teže povrede, odnosno ponašanja odbornika/odbornica u vezi sa odredbama o zabrani aktivnog ili pasivnog podmićivanja, sukobu interesa i dr, mogu biti predmetom postupaka nadležnih organa u okviru prekršajnih, krivičnih ili postupaka za odlučivanje o sukobu interesa, ali se ovi postupci naravno, vode u skladu sa drugim propisima. Prijavljivanje povreda Etičkog kodeksa veoma je važno i sa ovog stanovišta, jer može omogućiti ili barem povećati mogućnost da nadležni organi saznaju za neetično postupanje odbornika/odbornica koje ukazuje na obilježja prekršaja, krivičnih djela, ili povrede republičkih propisa o sukobu interesa.

Zakornitost

Nepristrasnost

Koia su prava građana/ građanki nakon prijave povrede Etičkog kodeksa?

Dužnost je Etičkog odbora za praćenje kodeksa da prijavioca obavijesti u slučaju da je njegova prijava odbijena uslijed nedovoljno dokaza da je učinjena povreda Etičkog kodeksa. Etički kodeks ne obavezuje da se prijavitelj direktno obavještava u vezi sa ostalim ishodima njegove prijave, ali ovakva obaveza Etičkog odbora praćenje kodeksa proizilazi iz opštih obaveza transparentnosti rada Grada Gradiška.

Prije svega, Etički odbor je dužan da najmanje jednom godišnje izvještava Skupštinu o primjeni Etičkog kodeksa, te se ovi izvještaji trebaju naći na dnevnom redu sjednica Skupština, odnosno kao dio godišnjih izvještaja o radu Skupštine. Takođe, a u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama, svako građanin se može obratiti gradskim organima zahtjevom za slobodan pristup informacijama, te tražiti informacije o postupanju po prijavi povrede Etičkog kodeksa.

Zahtjev za slobodan pristup informacijama može se preuzeti na internet stranici Grada.

Etički kodeks, kao i druge dokumente i informacije možete preuzeti na internet stranici
www.gradgradiska.com

Vodič

za građane/građanke
za primjenu Etičkog kodeksa
za izabrane odbornike u
Skupštini grada Gradiška